

פרוטוקול מס' 153
מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
מיום ו' כ"א שבט תשל"ו 23.1.76 שעה 8.30

נכחור:

חברי הועדה: י. ארידור - יו"ר

י. בארי
א. גיבלבר
א. הרליץ
א. ורדיגר
ד. זכין
ב. מואב
ד. קורן
י. תמיר

מוזמנים:

ש. רותם - משרד הפנים
פינברג - ראש עיריית פתח-תקוה
ד. ברשילי - ראש עיריית חדרה
ח. גיבשטיין - ראש עיריית ראשון לציון

מזכיר הועדה: י. ברזני

רשמה: א. גוטמן

- 1) סדר היום: סכנת התמוטטות של בתי-כנסת עתיקים ואתרי תיירות בצפת העתיקה - הצעה לסה"י של ח"כ הלל ציידל
- 2) חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 16) תשל"ה-1974
- 3) תכנית החברה הממשלתית "ערים" להקים אזור תעשייה גדול באפק - מזרח פתח-תקוה - בניגוד למדיניות הממשלה לפיזור אוכלוסיה.

-889-

(נתקן ביום 3.2.76)

היו"ר י. ארידור: אני פותח את הישיבה.

1. סכנת התמוטטות של בתי-כנסת עתיקים ואתרי תיירות בצפת העתיקה - הצעה לסה"י של ח"כ ה. זיידל

ד. זכין: על פי כתב האמנה התחלנו בצפת. עשינו סיור ביום ראשון, בהשתתפות שלשה חברים מהוועדה. בצפת, שמענו את רוב הגורמים. את יתרם שמענו אתמול בישיבה מיוחדת שמענו את נציגי הוועדה המחוזית ואת נציגי נמ"ח. נפגשתי אתם אישית עוד פעם. האזנו לכל המעוניינים להביע את דעתם, בסבלנות ובנחת. אחרי זה, ישבנו לחבר את המסקנות, יחד עם ח"כ ורדיגר. לא הגענו לניסוח אחיד.

א. ורדיגר: כפי שיו"ר ועדת-המשנה אמר, ביקרנו בצפת, היה סיור מעניין מאד והתרשמנו. ראינו במו עינינו את הדברים במקום. הקשבנו לטענות של כל הגורמים. אני יכל להגיד, שאף גורם איננו בסדר. כפי שאמר ח"כ ד. זכין, רק שנינו היינו אתמול, ויכל להיות שלוא היתי משוחח עם ח"כ י. תמיר, הוא היה מצטרף לדעתי. אנחנו לא הגענו לסיכום משותף.

אציין מה השוני בין הגישות; ח"כ זכין לקח אוביקט אחד בכל מערכת אי-הסדרים. אני לא יכל להאשים רק צד אחד, כי אני רואה גם את העירייה וגם את הוועדה לבנין ערים, המקומית והמחוזית, וכל המסיתים מסביב שותפים לכל מה שקורה במקום.

אני לא יכלתי להסכים, שכל האשמה תושל על נמ"ח. אין פרוש הדבר, שאני כאילו רוצה לחפות על גורם זה. אם נעשו דברים בלתי חוקיים, זה איננו בסדר. אני מדבר על תקופה מאז קום המדינה, ובמשך כל שנות קיום המדינה איש לא דאג ולא דירבן ולא שם לב לכך שהעיר העתיקה בצפת נופלת. והנה, כאשר באו אותו "משוגע לדבר" אשר מעוניין היה לשמור על מקומות אלה ע"י הקמת אזור בסגנון מיוחד, ובסגנון דומה, בכדי לחזק את העיר העתיקה הנופלת - ועד אז איש לא קם ולא היה אכפת לאיש אם הכל מתמוטט - אבל, כאשר באו יהודים מסוימים שאכפת להם, ואני שוחחתי אתם ואמרתי להם שיסתלקו מכל התכנית כי חבל להשקיע כסף, הם לא מוכנים היו לשמוע לי, כי הם מקבלים על עצמם את כל היסורים כדי לבנות את המקום הזה.

אם זה כך, אז כפי שאנו שומרים על אתרים שונים, שלא יתחסלו, אנחנו צריכים לחזק את ידי אלה אשר ע"י שיקום רוצים לבנות ולשמור את המקום.

לכן, צריכים לקחת בחשבון גם את המומנט הזה במסקנות, ולחזק את ידיהם. אם לא - נאמר להם שיסתלקו מהענין והכל יפול. לכן, לא יכלתי להגיע לסיכום אחיד עם ח"כ זכין. נקרא את המסקנות ונראה מדוע לא יכלתי להסכים לנוסח של יו"ר ועדת המשנה. ישבנו שנינו, ואינני יודע אם בוועדת-משנה ליו"ר יש שני קולות או קול אחד. עובדה היא, שישבנו שנינו וח"כ זכין הגיש את המסקנות שלו. ח"כ זכין התקשר עם ח"כ תמיר. אני לא התקשרתי אתו ולא יכלתי להשפיע עליו.

היו"ר י. ארידור: ח"כ זכין יקרא את מסקנות יו"ר ועדת המשנה אשר הצטרף אליהן ח"כ י. תמיר.

ד. זכין: עם כל הרצון הטוב שלנו, איננו יכולים לעבור לסדר היום על עבירות שסיכנו את כל הסביבה הזאת, על אחת כמה וכמה כשזאת סכנה לכל האתרים בארץ. אם זה לא יתחיל באיזה שהוא מקום, אז ההשתוללות תימשך. המלצות רבות הומלצו בנושאים שונים ואנו יודעים מה מקומן. אני רוצה, שהוועדה שלנו תתחיל סוף סוף במשהו תכליתי.

(קורא את המסקנות) 1. הוועדה חוזרת ומאשרת את המסקנות שהונחו על שלהן הכנסת בחדש מרץ באותו נושא.

א. הרליץ:

אני מצטערת, אי אפשר להתייחס להמלצות בלי שהן מונחות לפנינו. אי אפשר להתייחס להמלצות של ח"כ זכין, מה גם שיש הסתייגות של ח"כ ורדיגר. אני מציעה, שביום שלישי נפתח את הדיון ונקבל את ההמלצות עד אז בכתב, ונעשה עבודה רצינית, כאשר ההמלצות מונחות כתובות לפני חברי הוועדה. אני לא אומרת את זה כדי להקניט, לא את היו"ר ולא את ח"כ זכין.

ד. זכין:

סיימנו עבודה תוך שבוע, אתמול בערב הכינותי את ההמלצות כדי שנקיים את הדיון. האם אני מוכרח למשוך את עבודת ועדת-המשנה שמונה חדשים?! עשינו את העבודה והחומר מוכן. לא הספקתי להדפיס את ההמלצות. ואלה ההמלצות:

1. הוועדה חוזרת ומאשרת את מסקנותיה משנת תשל"ה-1975 בענין צפת.
  2. הוועדה קובעת בצעה, כי ההמלצות משנת תשל"ה לא בוצעו ולא הוגשמו על ידי כל הגורמים הנוגעים בדבר (כולל הסעיף המדובר על ההכרזה על אתרים הסטוריים בצפת כאתרים לאומיים על פי חוק הגנים הלאומיים ושמורות טבע תשל"ה-1975).
  3. הוועדה חוזרת וממליצה במיוחד להכריז על האתר המקובל כבית האר"י ובית עבו כעל אתרים הסטוריים הפתוחים לציבור על פי חוק הגנים הלאומיים תשל"ה-1975. הוועדה פונה למשרד הפנים לעגן הכרזות אלה בסעיפי החוק הקיים והמתאים.
- הוועדה מצינת כי ראש עיריית צפת הודיע על נכונות העירייה לקבל לטיפולו ודאגתו בשימור האתרים האמורים.
4. מליאת ועדת הפנים ואיכות הסביבה מאשרת את ההמלצות הבאות של ועדת המשנה:
    - א. לא תחודש שום עבודה באתר עד לביצוען המלא של הוראות הוועדה המחוזית לבנין ערים בקשר לתימוכין, קירות מגן ועוגנים באתר, כדי למנוע גלישת קרקע מסוכנות.
    - ב. הוועדה השתכנעה, כי דחיית ביצוע עבודות התימוכין עלולה לסכן את המבנים הסמוכים לאתר השיקום. הוועדה רשמה לפנייה כי נציגי אגודת ננמ"ח (נחל גובע מקור חכמה) הודיעו על נכונותם להתחיל בביצוע מידי של העבודות הנ"ל.
    - ג. הוועדה מדגישה כי אין לחדש את רשיון הבניה לאגודת ננמ"ח, שתקפו יפוג ב-4 בפברואר 1976, לפני סיומן של עבודות התימוכין לפי הוראות הוועדה המחוזית.
    - ד. לאחר בירור ממצה, קובעת הוועדה כי נציגים של אגודת ננמ"ח ביצעו עבודות חפירה באתר ללא רשיון וכן חפירות מחוץ לתחום שהוקצה להם, בסמוך לבית הכנסת "הצדיק הלבן".
    - ה. הוועדה פונה למשרד הפנים לבחון את החומר שבידי ועדת הפנים והוועדה המחוזית בדבר אפשרות של ביצוע עבודות על חוק התכנון והבניה באתר השיקום צפת ולתבוע האחראים לדין.
    - ו. הוועדה חוזרת וממליצה בפני כל הגורמים ובראש וראשונה בפני הננמ"ח להחיש את קצב ביצועו של מפעל השיקום בהתאם לתכנית שנקבעה ועל פי ההליכים החוקיים למען יובטח אופיו ההולם של הרובע המשוקם וערכיו הלאומיים שחשיבותם מרובה. הוועדה מביעה נכונותה לסייע בידי הגורמים המבצעים בכל הפעולות.

הקונטרורסיה היא בטעיף אחד; האם להכניס את הסעיף האומר שיש להעמיד לדין על עבירות, או לא. לגבי יתר הסעיפים, אין לנו חילוקי-דעות. אני מנסה לסייע לאגודה, אבל על עבירות צריך להעמיד לדין. במיוחד מה שנעשה ע"י בית הכנסת "הצדיק הלבן", שזה מחוץ לתחום אשר סוכם עליו. על זה צריך להעמיד לדין. אם זה צריך להעשות כפי שאני חושב ויו"ר הוועדה ח"כ ארידור חושב - שהוועדה צריכה להגיש את זה ליועץ המשפטי - או כפי שח"כ י.תמיר חושב, ג"א שעל ~~משרד~~ הפנים לעשות זאת - את זה צריך לבדוק.

היו"ר י. ארידור: ביחס לדעה האם יש מקום להעמיד לדין - ועדת הפנים היא הצריכה לתבוע את זה.

א. ורדיגר: אמרתי אתמול לח"כ זכין, שאני מוכן להסכים למסקנות כלשונו, כאשר יוצא הסעיף של פניה אל היועץ המשפטי לממשלה על העמדה לדין. הוא לא הסכים לכך. היות וזה הגוף היחיד, אשר מוכן לשקם בפועל את העיר העתיקה, והבניה שלהם זה התימוכין הטובים ביותר לבנית ושיקום השרידים של העיר העתיקה, לכן אני לא חושב שצריך דוקא להתחיל בגוף הזה בצורה כל כך חריפה. היות וח"כ זכין לא הסכים לדעתי, אני מגיש את המסקנות שלי:

1. הוועדה טבורה כי יש לשמור על אתרים הסטוריים אשר נקבעו כאתרים הסטוריים בהתאם לחוק ולהעמיד לדין את מפירי החוק.
2. הוועדה קובעת כי הסחבת בהוצאות רשיונות הבניה נגרמה במדה רבה ע"י התנגדות מאורגנת של גורמים שונים אשר מתנגדים לתכנית החלקית של שיקומה של צפת העתיקה ע"י אגודת נמ"ח.
3. הוועדה ממליצה ופונה לכל הגורמים להוציא את האישורים הדרושים בהתאם לחוק ובתנאי הביצוע לשיקום צפת העתיקה ע"י נמ"ח - אשר תביא ברכה ותגביר את ייחוד הגליל ותפת הזועקים לתושבים יהודים.

היו"ר י. ארידור: אני מציע הצעה לסדר. הצעת היא, שההצעה של ח"כ זכין וההצעה של ח"כ ורדיגר יודפסו ויחולקו לחברי הוועדה ביום שני. ביום שלישי, בשעה 8.30 בדון על המסקנות.

א. גיבלבר: אני מבקש ששני החברים ינסו להביא הצעה אחת. שניהם אומרים שיש להביא את זה לדיון, אבל הנוסח שונה. הם מתבקשים להביא נוסח אחד.

היו"ר י. ארידור: נבקש מהם, שעד יום-שני, ינסחו מסקנות משותפות, ובמקום שאין הסכמה - יביאו כל אחד מהם ניסוח שונה.

ד. קורן: שני החברים קבעו, שצריך לשמור על האתרים בהתאם לחוק. החוק אומר, ששר הפנים, לאחר שהתייעץ עם שר החינוך והתרבות, רשאי להכריז על מקום כאתר לאומי. כל זמן שהוא לא הכריז, אין כאן התייחסות לחוק. צריך לפנות אל שר הפנים בענין זה, ואתם צריכים לנסח את זה בבחירות. צריך לנסח את זה כך, שהוועדה קוראת לשר הפנים להכריז על כל האזורים האלה כעל אתרים לאומיים.

י. בארי: אני מציע, שבנוסף לניסוחים שיוגשו לוועדה, תוגשנה ההמלצות של שנת 75, אם לא כלן, לפחות אלה שאתם טוענים שהן לא קויינו.

א. ורדיגר: אני רוצה להציע, שח"כ זכין, ח"כ תמיר ואני נשב ביום שני, ואני מקווה שח"כ תמיר יוכל יחד אתנו להגיע לפשרה המתקבלת על הדעת. אם נוכל - נגיש מסקנות משותפות. הסעיף הזה שקרא ח"כ זכין בקשר לפניה אל היועץ המשפטי, הוא איננו אופרטיבי, כי המקומות האלה עדיין לא הוכרזו כאתרים הסטוריים. אתמול הם אמרו שהם מוכנים שיפנו ליועץ המשפטי. הם דוקא מוכנים שתהיה פניה אל היועץ המשפטי, כי אז יוכחו שאין חוק בענין זה.

י. תמיר: אני חושב, שחובה על החברים אשר השתתפו בסיוור, לאמר כמה משפטים על מה שראו, חוץ מהדברים שנוסחו ע"י ח"כ זכין וח"כ ורדיגר. אני מדבר בכל גילוי הלב. אנחנו ראינו מראה מדכא מאין כמותו, של אזור פאר של העיר צפת, העומד בחורבנו זה עשרות שנים. אין דומה ראיה לשמיעה. הזניחו חלק גדול של הישוב, וכך הוא עומד בהריסותיו במשך שנים. והנה, באה יוזמה לשקם את הדבר הזה. אינני משוכנע, שהיוזמה היא על שהרת ההשקעות הפרטיות, וכנראה חלק מההשקעות יבוא מהממשלה.

יש שתי תופעות: 1. כנראה, יש נסיונות לסחוט מהאגודה הזאת כספים ע"י אותם אנשים המחזיקים בעלות על שטחים שהם הרוסים למחצה, או לגמרי, כי זאת הזדמנות לקבל כמה עשרות אלפי ל"י. באמצעים האלה נוקטים כדי לעכב את העבודה בשטח. 2. נסיון לסכסך את העדה הספרדית באשכנזית, מתוך נימוקים שונים.

כשאנו מגישים מסקנות, עלינו לראות את המראה העגום של צפת; עיירה קטנה מסוכסכת עקב דברים קטנים, עם רכילויות וקנאות קטנה, וכן חשבונות פנימיים. עלינו לעשות כמיטב יכולתנו כוועדת כנסת, שיגשו לבנות בהקדם האפשרי על פי החוק והדין, מתוך כיבוד החלטות הכנסת וחוק התכנון והבניה.

ב. מואב: היתי חבר בוועדת המשנה. לצערי, בגלל טבות שכניות, לא יכלתי לשבת עם הוועדה. אני מבקש, להוציא אותי מחברות בוועדת-המשנה, ואני אקבע את עמדתי ככל חברי ועדת הפנים, כאשר ידונו במסקנות.

2. חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 16) תשל"ה - 1974

א. הרליץ: לפני שמתחילים לדון בסעיף זה, ברצוני לשאול

האם היו"ר מודע לעובדה שביום ששי האחרון שיתפנו פעולה עם מעשה תרמית של הטלויזיה? אתה התרח להם להכנס ולצלם, אבל לא להקליט. הם צילמו, ולאחר מכן הם הקליטו חברים, ובסרט שהראו הם הושיבו את כל אחד מחברי הוועדה במקום שישבו בעת הדיון והשמיעו את הדברים המוקלטים, כאילו הדברים נאמרו בישיבת הוועדה.

א. גיבלבר: זה לא היה בסדר; זה ולא היה סרט אילם וזה גם לא היה בדיוק מדיון הוועדה. כאשר פונים אלי, אני אומר שאני לא רוצה לדבר על דבר שבדון כאן.

היו"ר י. ארידור: אנחנו דנו בחוק לתיקון פקודת העיריות, והחלטנו, שהנוסח המוצע ע"י משרד הפנים איננו נראה לוועדה. כתוצאה מכך, הפסקנו בדיון הזה. משרד הפנים הבטיח להביא נוסח חדש ואכן הביא נוסח חדש. מר רותם יקרא את הנוסח החדש.

ש. רותם: אנחנו מציעים לחברי הוועדה לתקן את החוק כך, שביטול הפטור של דירות ריקות יחול על דירות שהן חצי שנה ריקות. זה פותר את הבעיה של זוגות צעירים וכדומה. איננו יכולים לחלק את זה לסוגים שונים. מוטב לוותר על חלק מהמס לעוד חדש-חדשיים. לאחר חצי שנה, הם חייבים במס.

ד. קורן: אני חושב, שזאת הצעה טובה, היכולה לפתור את העניין. ההוצאות של הרשויות המקומיות אינן משתנות הרבה אם מישהו איננו נמצא בדירה ואינו מלכלך את הרחוב, וכו'. הרשות, בכל מקרה, מוציאה את ההוצאות. מצד שני, זה נראה בלתי הגיוני, שאדם שהלך במדינות הים, ולא היה כאן תקופה מסוימת, וחזר, ואז אם זה בתחום של חצי שנה - ישלם כאילו הוא גר. אם זה שנה - ישלם עבור חצי שנה. פה מדובר על מקרים יוצאי דופן. אם מישהו, מטעמים אקלימיים אינו יכול לגור בירושלים והוא הולך לטבריה, ושם יש לו כל ההוצאות של דיור, צריך לתת לו את הזיכוי הזה לחצי שנה.

אני מציע לא להתמקח על חצי שנה זאת, אלא, לאחר חצי שנה, כשיודעים שהאיש לא גר בדירה - ישלם.

א. ורדיגר: אינני זוכר בדיוק כמה פעמים וכמה ישיבות דנו בהצעת חוק זאת. ברור, שהיו חילוקי-דעות. עצם הדבר, שרוב חברי הוועדה לא קיבלו את ההצעה כמו שהיא, ואפילו כאשר בתוך הדברים הועלתה ע"י מר רותם ומר לוי הצעה לששה חדשים, זה מכיון שהיה קשי למצוא פשרה בין אלה שקנו דירות לשם עשית רווחים לבין זוגות צעירים שקנו דירות בר"ג ויצאו, נביתח, לירוחם לעסוק בהוראה וכדומה.

ההצעה הזאת אינה פותרת לנו את הבעיה כדי שנוכל להבדיל בין הקובים לשם ספקולציה ובין אלה הנאלצים לא לגור תקופה ממושכת בדירתם הקנויה.

בקשנו לקבל הצעה שתוכל לפתור את הבעיה של צדק ועשית אי-צדק. ההצעה הזאת אינה פותרת לנו את הבעיה.

מר פינברג: השרותים שאנו נותנים באזורים השונים, אינם ניתנים לפי בדיקה מי נמצא בדירה ומי אינו נמצא. שרותי נקיון, איסוף אשפה וכו' - אם הדייר ממלא את הפח או לא, אין זה משנה - הפעול מקבל את עבודת הנקיון. ניקזי הרחובות נעשה גם אם גרים בדירה או לא. תאורה ברחוב, ניתנת לכלם, בלי להתחשב עם דירה אחת ריקה.

היו"ר י. ארידור: לא היתה מחלוקת על כך שיש הוצאות גם על דירות ריקות, ולא היתה התנגדות להטלת מס גם על דירות ריקות. הוועדה לא רצתה להטיל מס על מי שדירתו עומדת ריקה בגלל סבות כפי שציין אותן ח"כ ורדיגר, וכן על קבלנים, שראו בזה הטלת מס על מלאי של עסק. הוועדה לא מצאה נוסח שיבודד את שני המקרים האלה. לוא היינו מוצאים נוסח כזה - היתה יכולה להיות תמיכה של כל הוועדה לכך.

מר פינברג: אני מציע שבתיקון ייאמר: אם אין רהיטשם - בדירה.

א. גיבלבר: אינני חושש לטעון של מספר בעלי דירות, זוגות צעירים ולא דוקא בעלי יכולת, ישלמו מסים על דירות ריקות מספר חדשים או שנים. הבעיה היא, שיש מי שעושה ספקולציה בקניית הדירה והחזקתה ריקה, או יורדים מהארץ, ואלה אינם משלמים מס. לרוב, היורדים - ולצערי התופעה מתרחבת - מחזיקים כאן את הדירות, ובינתיים הם בודקים את האפשרות להסתדר במדינה שאליה ירדו. איננו חיבים לתת לאלה שרותים כלליים. אדם שיש לו קרקע במקום מסוים - משלם מס רכוש. בנושא של קרקע אין שרותים, ובעל הקרקע משלם מס. במקרה של דירות, בעל הדירה צריך לשלם מס על הדירה, כי ערך הדירה עולה ואין שכל תושבי העיר ישמרו על הדירה שלו, כשהוא בסופו של דבר בהנהגה מזה.

לכן, צריך לאשר את החוק כפי שמציע משרד הפנים.

י. בארי: אני אנקוט עמדה הפוכה לעמדת ח"כ גיבלבר. קיימת בעיה אחת, שח"כ ורדיגר כבר העיר על קיומה, והיא, שקבלנים עלולים להמנע למכור דירתם מתוך ציפיה לעליית ערכה של הדירה. כאן, אין סבה מדוע לא ישולמו מסים לרשויות המקומיות.

אבל, קיימת קטגוריה אחרת, שמטעם זה או אחר, בעל דירה שאיננו מתגורר בה זמן מסוים, איננו מסוגל להשכיר אותה, אם משום שהוא איננו מוצא דייר מתאים, או איננו משיג את הדייר המתאים, ואין סבה כל שהיא מדוע יימנעו מלהשכיר דירה, כי היום חוק הגנת הדייר איננו חל יותר על דירה שאין יושב בה מי שזכאי להעשות דייר מוגן, אז זה מפסדו של בעל הדירה כשהוא איננו משכיר אותה. מדוע נכביד עליו ונטיל עליו ארנובות? הוא משלם ארנובת רכוש, והרשויות מקבלות את התמורה.

אינני רואה סבה מדוע לגבי אנשים אלה תוטל החובה לשלם ארנובה כללית.

הואיל ואיננו מצליחים למצוא ניסוח מתאים, ובפועל קשה יהיה להבחין בין קטגוריה אחת לשניה, יתכן שצריך ללכת בכיוון שהציע מר רותם, ואני מציע תקופה של שנה במקום חצי שנה.

ד. ברזילי: אנחנו נמצאים תחת רושם מוטעה כאילו אנשים אינם מצליחים להשכיר דירות. התופעה אשה. היתה עד לפני חצי שנה היא, שאנשים רכשו דירות כהשקעה, וזה השתלם כי הגידול בערך הדירות היה הרבה יותר גדול מאשר השקעה באגרות חוב. אדם השקיע ברכישת דירה כדי להבטיח דירה לילדיו וראה בזה השקעה שובה. דירה של שלשה חדרים, לפני שלש שנים, מחירה היה 80,000 ל"י והיום מחירה 200,000 ל"י עד 250,000 ל"י. הרווח שיש לו מהדירה הרבה יותר גדול מרווחה שיכל היה להיות לו מאגרות חוב, כאשר הוא עוד צריך לשלם 1,5% מס. מי שמתזיק דירה, ערך הרבית המנימלית על 200,000 ל"י הוא 30,000 ל"י עד 40,000 ל"י. בעל הדירה, אם הוא משכיר אותה או לא - ההוצאה הממוצעת היא 40-50 ל"י לחדש. צריך לזכור, שהשרותים, אשר הרשות המקומית נותנת, אלה שרותים הניתנים גם אם הדירה ריקה, כי אם נבנית דירה, אנו צריכים להכין מקום בגן ילדים וצריכים להכין מקום בכתת בית-ספר וכדומה. היום הדירה ריקה, ומחר היא מיושבת ע"י משפחה והמשפחה רוצה את המקום בגן הילדים עבור ילדיה, וכן בבית"ב, ואת זה אנו צריכים להכין. אנחנו משקיעים על כל דירה למעלה מ-20,000 ל"י, כדי לאפשר שרותים. אנחנו מבקשים בסך הכל את ההשתתפות של 50 ל"י לחדש בין אם בעל הדירה רוצה להשכיר אותה או לא. יש אנשים רבים, שאינם רוצים להשכיר, כי טענתם היא שהפחת בדירה גדול יותר מדמי

השכירות שהם יכולים לקבל.

נראה לי, שההצעה של חצי שנה, היא סבירה. היתי מרחיק לכת ואומר: היות ויש מקרים שזוגות צעירים עברו לדימונה לרגל עבודה או למקום דומה, ונניח אינם משכירים את דירתם, או איש צבא-קבע אשר עבר לשנה למקום אחר - אני מציע, כקומפרומיס, שבמקרה והדירה פנויה, ישולם חצי המס.

מר גיבשטיין: מס רכוש לממשלה, משלמים; למרות שלא מקבלים שרותים. מס לעיריה, אשר נותנת שרותים, מבקשים לפטור את בעל הדירה. לוועד הבית ממשיכים לשלם, אך לעיריה מבקשים שיפטרו אותם מלשלם.

אלה הנאלצים לעבור לשנה-שנתיים, משכירים את הדירה. ב"עמידר" יש אנשים שעוזבים את הדירה למשך שנים, ורוצים שאנו עוד ניתן להם עכשו הקלה ולא נחייב אותם? אפשר לתת הנחות במסים למקרים מיוחדים.

ב. מואב: הבעיה סבוכה ואנחנו צריכים למצוא פשרה. כל אחד יכול לשלוף ארגומנט על מקרה שאדם ייפגע. לכן, נראית לי ההצעה של מר רותם, כפשרה סבירה בין הבעיות שהדגימו אותן ובין הצורך של העיריות לגבות מסים. כהצעת פשרה, אתמוך בהצעת מר רותם.

היו"ר י. ארידור: להצביע נוכל אחרי שמשרד הפנים יביא לנו את הנוטח. כי על העקרונות כלנו יכולים להתאחד. את הנוטח, אני עוד לא ראיתי.

א. ורדיגר: אני מציע לקבל את הצעת ראש העיר חדרה, מר ברזילי. הצעה זאת יכולה להיות פתרון מתקבל על הדעת, ז"א, מי שאיננו גר בדירה ואף לא השכיר אותה - ישלם מחצית המס. אני חושב, שזאת הפתרון להיות פשרה.

היו"ר י. ארידור: האם חברי הוועדה מסכימים להצעה הזאת?

ש. רותם: אם אומרים שכל מי שאינו גר בדירה ישלם מחצית המס, ז"א אם אדם לא נמצא חדש ימים בדירה - ישלם מחצית המס. אין זה ענייני להגן על מי שהולך לגור תקופה מסוימת בדימונה, כי אלה מקרים בודדים. לא צריכים להטיל על כל הציבור את ההוצאות על שרותים שהם קימים בלאו הכי גם אם משהו אינו גר ואם זה איש צבא-קבע העובר למקום אחר. הוא מקבל תמורה עבור זה שהוא גר בדימונה או אם זה איש צבא-קבע העובר למקום אחר. מי שהולך לעיריות פיתוח מקבל את ההטבות והתמריצים לכן. הרשות המקומית אינה צריכה לממן את הליכתו לעירת פיתוח. היום האינטרס הוא שהדירה לא תהיה ריקה אפילו יום אחד.

הבעיה האדמיניסטרטיבית היא סבוכה, כי צריך לתת את הנתונים האלה למחשב וצריך לפקח על כך וכו'.

לכן, אמרנו, שמי שעובר למקום אחר, חייב להשכיר את הדירה, אם זה לחצי שנה או לשנה, כי יש עולים חדשים המחפשים דירות ולכן אנשים אחרים לא צריכים באותו זמן להשאיר דירות ריקות אפילו ליום אחד. אין הצדקה לתת לאיש כזה תמיכה.

לכן, אמרנו שאנו מציעים להוסיף להצעת החוק: "לא יותר מששה חדשים".

הבעיה האדמיניסטרטיבית היא בכך שמי שלא יגור בדירה, יצטרך לבוא ולהודיע שאיננו גר בדירה. היום אנחנו יודעים אם הדירה ריקה על פי שעון המים, על פי צריכת החשמל.

ח. גיבשטיין: בעל הדירה צריך להודיע שאיננו גר, אחרת ממשיכים את החיוב.

היו"ר י. ארידור: יש הצעה למחצית המס על כל הזמן שהדירה ריקה. יש הצעה של משרד הפנים לפטור מלא לחצי שנה,

ויש הצעה לפטור מלא במשך שנה. בגבולות אלה, אנו צריכים לגבש את ההצעה שלנו.

האם יש הסכמה להצעת ד. ברזילי שתשולם מחצית המס כל זמן שבעל הדירה אינו גר בה.

י. תמיר: אני מבקש לאפשר להצביע ביום שלישי. הנימוקים האחרונים שהעלה מר רותם, עוררו פקפוקים האם ניתן לבצע את הצעתו של מר ברזילי. יש לתת שהות לשקול את ההצעות.

א. גיבלבר: שמעתי, שיש עשרים אלף דירות ריקות. כלן במרכז הארץ. אני מתרשם, שחלק גדול מהדירות האלה הן של אנשים יורדים. אני לא חושב, שאנו צריכים לתרום עבורם את התרומה הזאת. אם תוסיפו לזה את הקבלנים המחזיקים את הדירות כדי להשיג מחיר גבוה יותר, אני מקבל בקושי את ההצעה של מר רותם שחצי שנה בעל הדירה לא שלא יגור, לא ישלם מס, ועליו החובה להוכיח שאינו גר. ההצעה על מחצית המס דומה בעיני לשחרור ממס.

היו"ר י. ארידור: יש בקשה של ח"כ י. תמיר לדחות את ההצבעה, ואני מבין שאין התנגדות לבקשה הזאת. אני נדחה את ההצעה ליום שלישי.

לגבי ההצעה לפטור ממחצית המס, אין בעיה של ניסוח. בנושא זה, נוכל לסכם ביום שלישי. אבל, ביחס להצעה של פטור לחצי שנה, ופטור של שנה, הנוסח הוא הקובע, כי בגלל בעיית הניסוח נעצרנו בישיבה הקודמת - לא ידענו איך להוציא את האלמנטים אשר רצינו להוציא מתוך זה. אם תרצו להגיש ניסוח בלי להוציא אלמנטים מסוימים - תגישו. אני מציע, ששבואו עם הצעת ניסוח לגבי פטור לחצי שנה, כך שהם הוועדה תרצה לקבל את ההצעה הזאת, היא תצביע את הניסוח שלנו.

3. תכנית החברה הממשלתית "ערים" להקים אזור תעשייה גדול באפק - בניגוד למדיניות הממשלה לפיזור האוכלוסיה

ב. מואב: ח"כ הרליץ וחברים אחרים שהלכו לישיבת ועדת חוץ ובטחון בקשו ממני שאבקש מהיו"ר שההצבעה תתקיים ביום שלישי.

היו"ר י. ארידור: אני מצטער, אני חושב, שזה עובר את הגבול, כאשר אנשים רוצים שדבר יידון בדחיפות ואף שלחו הודעה באמצעות מזכיר הוועדה, שהדבר יידון בדחיפות, ואחר כך הם הולכים ומבקשים לדחות את ההצבעה.

א. גיבלבר: אני מצטרף לדעת היו"ר.

היו"ר י. ארידור: אני אחליט על פי דעת הוועדה.

ב. מואב: הנושא הזה הועלה עוד בחדש פברואר 1975. לוא היינו פועלים בדחיפות, אפשר היה מהר מאד להגיע למסקנות, כי ועדת-המשנה ישבה ובודקה את הדברים עם נציגי הממשלה ונציגי חברת "ערים", והמסקנות היו ברורות וחד-משמעיות.

עד הוצע שבו קיבלנו מסמך שהונח על שלחן ועדת הפנים, הממשלה התעלמה לחלוטין מקיום תכנית אפק, למרות שאנו בדיונים של ועדת-המשנה קבלנו חומר מפורט על ההשקעות שנעשו כבר בתכנית של אפק, ומדובר בסכום של למעלה מ-2 מליון ל"י, עם תכנית מפורטת על אפק. המסקנות של ועדת-המשנה מובנות לפניכם.

י. ברזני : (קורא) "הצעת סיכום ועדת המשנה של ועדת הפנים ואיכות הסביבה בענין: תכנית החברה הממשלתית "ערים" להקים אזור תעשייה גדול באפק - מזרח פתח תקווה - בניגוד למדיניות הממשלה לפיזור אוכלוסיה."

למרות טענות חוזרות ונשנות של חברי ועדת הפנים של הכנסת מעל במת הכנסת בדבר קיומה של תכנית להקמת אזור תעשייה גדול באפק - מזרחית לפ"ת - הכחישו שרי הממשלה ונציגיה קיומה של תכנית כזו. כשהוגשו הצעות לסדר היום לדון בנושא זה, שען מזכיר הממשלה כי תכנית כזו אינה קיימת. נסיונות בדיקה נוספים של הנושא מצד יו"ר הכנסת והסגנים לא נשאו פרי. רק לאחר שהענין הועלה בכלי התקשורת, נמסר לחברי ועדת הפנים באפן בלתי פורמאלי כי חברת "ערים" שבבעלות משרד הסיכון מתכננת את האזור וכי כבר הושקעו בתכנון כ-2 מליוני ל"י."

ב. מואב: היתי אומר: "חברה ממשלתית ערים" .

א. גיבלבר: בתקלנו גם בענין ראשון-לציון וגם בענין הזה, שאין שום ערך למסקנות הוועדה, כי חברת "ערים" מטרתה להקים אזורי תעשייה. וזה נשאר קיים. בתכנון הכללי של ועדות לתכנון ובנין ארצי, הדברים האלה נחתכו על פי תכנית מיתאר כללית, ז"א זה עומד בסתירה. הממשלה מתכננת את הדבר הזה שנים, ואנו מתדפקים על קיר. איבני יודע מה עיכבנו בראשון לציון, אבל הרושם שלי הוא, שאנו מצליחים להשהות את הביצוע למספר שנים. ההתחייבות היא שבמשך חמש שנים לא יבנו יותר. אנחנו צריכים לשאול את עצמנו מה כוונתנו ולדאוג לכך שהמסקנות שלנו לא תהינה דון-קישוסיות. בענין זה, אין לי חילוקי-דעות עם ח"כ ב.מואב. היתי רוצה לבטל את כל התכניות האלה, אבל השאלה היא איך אנו מתיצבים.

היו"ר י. ארידור: אני מבין את ההערה. היא קצת חורגת. אני מציע, שנרשום לעצמנו את ההערה, ולאחר שנגיע לסיכום ענין אפק, אולי נגיע למסקנה כללית איך אנו בוהגים בענינים אלה.

אישרנו את המבוא. ונ"ח ת"ת ת"ת ת"ת ת"ת.

י. ברזני: (קורא) "ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת החליטה ביום להקים ועדת משנה בראשות ח"כ בועז מואב וחברי הכנסת י. בארי, נ. אליעד וא. גיבלבר לבחון את הנושא ולהגיש סיכומיה למליאת הוועדה."

ועדת המשנה דנה בענין בהשתתפות נציגים של חברת "ערים", מינהל מקרקעי ישראל ונציג של משרד המסחר והתעשייה. על יסוד עדויות אלו ובשים לב לחומר שהוגש בכתב, הגיעה הוועדה לסיכומים הבאים:

היו"ר י. ארידור: הקטע הזה א.ו.ר.

י. ברזני: (קורא) 1. הוועדה קובעת כי התכנית להקמת אזור תעשייה במזרח פ"ת (אפק) אינה עולה בקנה אחד עם המדיניות המוצהרת של ממשלות ישראל מאז קום המדינה, בדבר הצורך לפזר האוכלוסיה ולהקפיא את הפיתוח של קרקעות למגורים ולתעשייה ברצועת החוף.

היו"ר י. ארידור: במקום להקפיא, היתי מציע מלה אחרת.

ב. מואב: זה מנוסח כך בהחלטות הממשלה. אני מוכן, שמזכיר הוועדה יצטט בדיוק את נוסח החלטת הממשלה

י. תמיר:

במקום "להקפיא את הפיתוח של קרקעות למגורים ולתעשייה ברצועת החוף", אני מציע שייאמר: "בדבר הצרך לפזר את האוכלוסיה ולהעתיק את הפיתוח של מגורים ותעשייה מרצועת החוף".

היו"ר י. ארידור: הצעת ח"כ י. תמיר התקבלה.

י. בארי:

כתוב בהחלטת הממשלה: להקפיא את המכירה והפיתוח.

י. ברזני: (קורא)

2. הוועדה בדעה כי אזור תעשייה חדש במרכז הארץ מזרחית לפתח-תקוה יביא למשיכה של עוד כ-100 אלף תושבים נוספים לאזור המרכז. הקמת אזור תעשייה בפתח-תקוה יביא משקיעים מלהקים תעשיות חדשות או להרחיב את מפעליהם בערים החדשות באזורי הפיתוח בגליל והנגב.

י. תמיר:

אני חושב, ששת בלתי אתראי לכתוב כ-100 אלף...

ב. מואב:

זה מתוך מחקר שנעשה ואשר שולם עבורו כחצי מליון ל"י מכספי מדינת ישראל.

י. תמיר:

אז תכתוב שזה על פי מחקר וסקר של מדינת ישראל שנערך בנדון.

היו"ר י. ארידור:

יכתב: על פי סקר שנערך בנדון. סעיף 2 התקבל.

י. ברזני: (קורא)

3. הוועדה משוכנעת שמציאות קיומו של אזור תעשייה באזור המרכז תהיה חזקה יותר מכל תמריץ כספי לעידוד העברתן של תעשיות אל אזורי פיתוח.

היו"ר י. ארידור:

סעיף 1 די חזק וסעיף 2 די חזק, ולדעתי בוותר על סעיף 3.

י. ברזני: (קורא)

3. הוועדה מביעה את תמיהתה ופליאתה על כך שחברת "ערים" שבהנהלתה יושבים מנכ"לים של משרדי ממשלה, מתחילה בתכנון פרויקט בעל משמעות לאומית כאשר השרים הנוגעים בדבר מכחישים בכנסת קיום התכנית, והשרים אינם מונעים להשקעות, שכבר נעשו בתכנון הפרויקט.

היו"ר י. ארידור:

התקבל.

י. ברזני: (קורא)

4. הוועדה מביעה את תמיהתה על כך שמשרד המסחר והתעשייה העוסק בהכוונת תעשייה לאזורי פיתוח לא היה, לפי עדותו, שותף לקבלת ההחלטה של חברת "ערים" להקים אזור תעשייה מזרחית לפתח-תקוה.

5. הוועדה לא הצליחה לקבל תשובה חד משמעית לשאלה

מי נתן את ההוראה להתחיל בתכנון האזור, ומה היו הנימוקים לכך. ברור לוועדה, כי השיטה לקבלת החלטות בתחום זה היא פגומה. הוועדה מצינת כי זהו הפרויקט השני של חברת "ערים", לאחר תכנית להקמת עיר בחולות ראשון לציון, המעורר ביקורת ציבורית ונוגד את מדיניות הממשלה לפיזור האוכלוסיה.

6. הוועדה ממליצה כי מעמדה וסמכויותיה ותכניות עבודתה של חב' "ערים" יובהרו לאלתר ע"י הממשלה ויובאו לידיעת הציבור.

7. הוועדה ממליצה להפסיק את פעולת חב' "ערים" באפק לאלתר.

היו"ר י. ארידור: סעיפים 4, 5, 6 התקבלו. בסעיף 7 אולי במקום "באפק לאלתר", ייאמר: "במרכז הארץ, ולהעתיק את פעולתה לאזורי פיתוח." זה גם עונה למה שאמר ח"כ גיבלבר בתחילת הדיון. אני מבין שזה נתקבל.

אני אודיע, על דעת הוועדה, לשר הפנים ולשר השיכון, ואעביר להם את מסקנות הוועדה, ואבקש להודיע שהם נוקטים בעמדה בהתאם. אבקש מהם לרשום לפניהם את החלטת הוועדה ולפעול בהתאם.

י. תמיר: אני מציע, שזה יהיה אחרי שיועבר לוועדת השרים.

ב. מואב: אני חולק על דברי ח"כ גיבלבר, שאין השפעה להחלטות הוועדה. תראה את דברי שר השיכון על התנגדותו לאזור ראשון לציון והעתקת מרכז הכובד ללוד ורמלה.

הישיבה נבעלה בשעה 10.00